Valsts prezidentam
Saeimas priekšsēdētājai, Saeimas deputātiem
Ministru prezidentam, ministriem
Eiropas parlamenta deputātiem

Konferences "Es gribēju dzīvot. Aborts - medicīniska manipulācija vai bērna noslepkavošana"

Rezolūcija

Konfrences dalībnieki vienojas par to, ka Latvijā jāveic likumdošanas grozījumi, lai pārtrauktu mūsu tautas visneaizsargātākās daļas – beztiesīgas bērna dzīvības vardarbīgu iznīcināšanu un tālāku morālo normu degradāciju sabiedrībā. Tā kā nedzimis bērns ir tiesību subjekts, tad aicinām likumdevēju veikt grozījumus Bērnu tiesību aizsardzības likuma 7. pantā nosakot, ka katram bērnam no ieņemšanas brīža ir tiesības uz dzīvību un attīstības aizsardzību (pielikumā sagatavots likumprojekts un anotācija).

Steidzamības kārtā likumdevējam un izpildvarai jānosaka:

1. Pagarināt ģimenes apdomas laiku no vizītes pie ginekologa līdz nosūtījuma saņemšanai uz abortu no 72 stundām līdz 2 nedēlām, iekļaut kā obligātu speciāli sagatavota grūtniecības krīzes speciālista apmeklējumu abiem vecākiem, tādējādi palielinot tēvu līdzatbildību, vienotas atbalsta sistēmas izveidošanu, kurā paredzēts valsts līdzfinansējums nevalstiskajām organizācijām, kuras sniedz visa veida palīdzību grūtniecēm krīzēs, lai dotu iespēju bērniņam piedzimt, adopcijas procesa vienkāršošana).
2. Izglītības satura maiņa skolās, kas paredz apgūt dzīves prasmes, atbildību nesošu uzvedību, uzsvaru liekot uz ģimeni, laulību un bērnu kā vērtību, pasvītrot vīrieša un tēva lomu, sniegt nesagrozītu informāciju par to, kas notiek ar bērnu un sievieti aborta laikā, tā sekām.
3. Plašsaziņas līdzekļu satura prirotātēs iekļaut tādas izglītojošas programmas, kas veicina izpratni par cilvēka intimitāti, bērna attīstību mātes organismā, ģimeni un laulību kā kā savienību starp sievieti un vīrieti, kas ir drošākā vide bērna piedzimšanai.

Likuma normas pakāpeniski papildināmas, paredzot krimināatbildības iestāšanos gadījumos, ja aborts tiek veikts, neuzrādot izziņu par grūtniecības krīzes speciālista apmeklējumu, nodalot abortus veicošas privātklīnikas no valsts ārstniecības iestādēm un aizliedzot abortu veikšanu tajās, mainot valdības prioritātes un sniedzot lielāku atbalstu ģimenēm, vientuļajām mātēm krīzes grūtniecības situācijās, kā arī izglītojot sabiedrību. Kopīgiem spēkiem jāpanāk, lai neiznēsātu bērnu vardarbīga nogalināšana mūsu sabiedrībā kļūtu par morāli nepieņemamu rīcību.

Konferences dalībnieki aicina bērna dzīvības aizsargāšanu noteikt kā valdības prioritāti, ierakstīt to valdības deklarācijā un nacionālās attīstības plānā.
Aicinām Latvijas sabiedrību aktīvi iestāties par bērna dzīvības aizsargāšanu un vēlēšanās atbalstīt tos politiskos spēkus, kas īsteno šo mērķi.

Rīgā, 2012. gada 12. aprīlī.

Juris Putriņš, "J.Čakstes Demokrātijas un ilgspējas attīstības biedrība"

Jānis Rožkalns, "Latvijas Ordeņu brālība"

Natālija Lazukina, Fonds "Moral Revolution"

Pielikumā: Likumprojekts "Grozījums Bērnu tiesību aizsardzības likumā" un anotācija

SAEIMAS KANCELEJA
24 -04- 2012
Nr. 3/1255 - 11/12 Plkst. 12 45

Rīgā, 2012. gada 12. aprīlī
Nr.

Saeimas Prezidijam

Pamatojoties uz Saeimas kārtības ruļļa 79.pantu iesniedzam likumprojektu „**Grozījums Bērnu tiesību aizsardzības likumā**".

Pielikumā:
1. Likumprojekts „Grozījums Bērnu tiesību aizsardzības likumā" (uz 1 lp.)
2. Anotācija likumprojektam „Grozījums Bērnu tiesību aizsardzības likumā" (uz 3 lp.)

11. Saeimas deputāti:

1._____

2._____

3._____

4._____

5._____

_____

_____

_____

_____

_____

Likumprojekts

Grozījums Bērnu tiesību aizsardzības likumā

Izdarīt Bērnu tiesību aizsardzības likumā (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1998, 15.nr.; 2000, 8., 12.nr.; 2001, 24.nr.; 2002, 23.nr.; 2003, 12.nr.; 2004, 12.nr.; 2005, 8.nr.; 2006, 22.nr.; 2007, 9.nr.; 2008, 15.nr.; 2009, 14., 23.nr.; Latvijas Vēstnesis, 2009, 175., 193.nr.; 2010, 47., 205.nr.; 2011, 112., 132.nr.) šādu grozījumu:

Izteikt likuma 7. pantu šādā redakcijā:

„7.pants. Bērna tiesības uz dzīvību un attīstību

Katram bērnam no ieņemšanas brīža ir neatņemamas tiesības uz dzīvību un attīstības aizsardzību."

Anotācija likumprojektam
Grozījums Bērnu tiesību aizsardzības likumā

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?

Senie tiesību filozofi un dažādi politikas zinātnieki ir atzinuši par dabiskām tiesībām tādas visaugstākās vērtības kā dzīvība un brīvība. Tiesības uz dzīvību, pat ja tās nav ietvertas kādā tiesību dokumentā, ir konstitucionāli aizsargājamas, jo tās ir dabiskas tiesības.

Satversmes 93. pantā ir ietvertas tiesības uz dzīvību, kas ir ikvienas tiesību sistēmas centrālā un būtiskākā vērtība. Satversmes 94. pants nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz brīvību un personības neaizskaramību. Hipokrāta zvērests, kas satur ētikas normas ārstniecības personām, paredz pilnīgu abortu prakses aizliegumu „...nedošu nevienai sievietei līdzekļus augļa nodzīšanai".

Jāatzīst, ka Latvijas likumdošana, samērojot sievietes un viņas nedzimušā bērna tiesības, pašlaik par nozīmīgākām ir atzinusi sievietes tiesības. Taču, ja valsts likums liedz kādai cilvēku grupai (t.sk. vēl nedzimušiem bērniem) aizsardzību, kas šai grupai likumīgi pienākas, tad tādejādi noliedz visu personu vienlīdzību likuma priekšā. Bērnu tiesības uz dzīvību nav pretnostatāmas vecāku tiesībām uz komfortu.

Starptautiski un reģionāli vienotas izpratnes par tiesību uz dzīvību sākuma brīdi nav, un jautājuma risinājums starptautiskajā līmenī nav unificēts. Arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi, ka dzīvības sākuma brīža izpratne ir katras valsts brīvības ietvaros, jo Eiropas reģionā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas dalībvalstis nav vienojušās par dzīvības sākuma brīža definīciju (Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2007. gada 20. marta spriedums lietā Tysiac v Poland).

Vācu tiesību zinātnieki, uzskata, ka par tiesību uz dzīvību aizsardzības objektu uzskatāma cilvēciska dzīvība un juridiskā nozīmē šī dzīvība rodas vēl pirms dzimšanas. Tiek uzskatīts, ka vēl nedzimuša bērna dzīvība tiek konstitucionāli aizsargāta kā tāda tiesību subjekta dzīvība, kuram piemīt daļēja tiesībspēja (Isensee J., Kirchof P. Handbuch des staatsrechts des Bundesrepublik Deutschland. Heidelberg: C.F.Müller Juristische Verlag, 1994.). Vācijas Federālā Konstitucionālā tiesa savā 1975. gada lēmumā norāda, ka „.Mātes miesā veidojošās dzīvība kā patstāvīgs tiesību subjekts bauda konstitūcijas aizsardzību. No valsts pienākuma šo dzīvību aizsargāt izriet ne vien aizliegums valstij tieši iejaukties dzīvības veidošanās procesā, bet turklāt uzliek par pienākumu šo dzīvību aktīvi aizsargāt. Miesas augļa dzīvības aizsardzība visas grūtniecības laikā ir vērtējama augstāk par grūtnieces pašnoteikšanās tiesībām un to nedrīkst apšaubīt nevienā grūtniecības periodā". 1993. gada lēmumā Vācijas Federālā Konstitucionālā tiesa secina, ka „Cilvēka cieņa piemīt arī nedzimušam bērnam. Tiesību sistēmai jāgarantē tās pilnīgu īstenošanu, ar to saprotot nedzimušā bērna tiesības uz dzīvību. Šīs tiesības uz dzīvību nerodas tikai tad, kad māte tām piekrīt, bet neatkarīgi no šādas piekrišanas. Pienākums aizsargāt nedzimušā bērna dzīvību turklāt uzliek valstij par pienākumu sabiedrībā saglabāt un iedzīvināt apziņu par šīm nedzimušā bērna tiesībām."

Vēl citi autori dzīvību, kas attīstās mātes ķermenī, definē kā neatkarīgu tiesisku vērtību, kas tiek aizsargāta atbilstoši tiesībām uz dzīvību. Tas tāpēc, ka dzīvība cilvēka hronoloģiskas eksistences nozīmē saskaņā ar zinātnieku atklājumiem sākas vismaz 14. dienā pēc ieņemšanas brīža. Pēc tam notiek dzīvības attīstības process, kas nevarētu tikt terminēts un attiecināts tikai uz laika posmu pēc dzimšanas. Tiesības uz dzīvību tiek garantētas ikvienam, kas ir dzīvs, un nevar būt atšķirības starp dažādiem dzīvības attīstības posmiem, kas notiek arī vēl pirms dzimšanas. Katrai dzīvai būtnei jeb katram cilvēkam piemīt dzīvība un līdz ar to jēdziens "ikviens" ietver arī nedzimušu cilvēcisku būtni. Ja netiktu aizsargāta vēl nedzimuša bērna dzīvība, bet gan tikai pilnīga dzīvība (dzīvība pēc dzimšanas), tad tiesību uz dzīvību

aizsardzība būtu nepilnīga (Michalowski S., Woods L. German constitutional law. The protection of civil liberties. Dartmouth: Ashgate, 1999.)

Citviet Eiropā cilvēka dabiskās tiesības, tiesības uz dzīvību, tiek izmantotas kā mēraukla citu tiesību novērtēšanā, un arī Latvijas Civillikuma mantojuma tiesību daļā paredzētas vēl nedzimuša bērna tiesības uz mantojumu. Civillikuma 386. pants nosaka, ka fiziska persona spēj mantot neatkarīgi no tā, vai viņa ir pilngadīga vai nepilngadīga, arī tad, ja mantojuma atklāšanās laikā viņa ir ieņemta kaut vēl nav piedzimusi. Mantotspēja ir juridiska iespēja kļūt par mantinieku. Tā ir katrai personai, kurai ir tiesību spēja.

Grūtniecības plānota pārtraukšana (aborts) ne tikai pārkāpj vēl nedzimuša bērna tiesības uz dzīvību, bet arī iespaido kopējās demogrāfiskās izmaiņas valstī. Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie 2011. gada demogrāfiskās statistikas dati liecina, ka Latvijas iedzīvotāju skaits turpina samazināties. Kaut arī abortu skaitam ir tendence mazliet sarukt, proti, pērn Latvijā reģistrēts 10 500 abortu (salīdzinājumā ar 10 870 abortu 2010.gadā), Latvijā tas atzīstams par ļoti augstu rādītāju iepretim 2011.gadā 18 500 dzimušajiem bērniem. Viens no veidiem, kā palielināt dzimstību un vispārējās demogrāfiskās situācijas uzlabošanos, ir abortu skaita samazināšana. Bērniem ir jābūt valsts prioritātei.

Ar zinātnes atzinumiem neapstrīdami pierādīts, ka cilvēka aizmetņa dzīvība sākas līdz ar ieņemšanas brīdi un tās „kvalitāte" pieaug līdz ar katru embrija/augļa attīstības posmu. Auglis nav tikai sievietes ķermeņa daļa, jo kā bioloģiska struktūra nav idents nevienam sievietes orgānam. Auglis ir bioloģiski unikāla cilvēciska būtne, kas aug sievietes ķermenī. Tā pilnībā un absolūti ir cilvēciska būtnes dzīvība, un ir tāda pati dzīvība, kāda piemīt jaundzimušajam, bērnam, pusaudzim vai nobriedušam cilvēkam.

Pētījumos par bērna embrioloģisko attīstību, konstatēts, ka nedzimis cilvēks jūt kairinājumu, arī mākslīgā aborta laikā radītās sāpes, jau no 15. attīstības dienas. Pētot mākslīgā aborta izdarīšanas veidus, konstatējams, ka tie satur vardarbīgas darbības, kas raksturīgas spīdzināšanai un nonāvēšanai, ja tās tiktu vērstas pret piedzimušu bērnu. Tāpēc svarīgi apzināties, ka aborts iznīcina dzīvu organismu – cilvēku, jo jau trīs nedēļas pēc ieņemšanas sāk pukstēt mazā cilvēciņa sirds. Aborts nebūtu uzskatāms par cilvēktiesību pārkāpumu, ja ieņemto bērnu līdz zināmam vecumam neuzskata par cilvēcisku būtni, atstājot katra subjektīvai apcerei jautājumu, kādā veidā divu pretēja dzimuma cilvēcisku būtņu tieša seksuāla kontakta rezultātā bioloģiski var rasties "kaut kas cits", nevis cilvēks.

Šie pētnieku un tiesību zinātnieku apgalvojumi ļauj secināt, ka vēl nedzimušam bērnam piemīt tiesības uz dzīvību, un viņš ietilpst tiesību uz dzīvību subjektu lokā, lai arī nav atzīstams par tiesību subjektu plašākā nozīmē. Likumdevējam ir skaidri jādefinē dzīvības sākums, tāpēc nepieciešams grozījums Bērnu tiesību aizsardzības likumā, kas nosaka, ka katram bērnam no ieņemšanas brīža ir neatņemamas tiesības uz dzīvību un attīstības aizsardzību.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Jebkurš aborts ir traumatisks. Nav tādas sievietes, uz kuru aborts neatstāj nekādu ietekmi. Pēcaborta distress jeb PAD, kas parādās jau trīs mēnešus pēc aborta un izpaužas kā fiziskas un psihiska sāpes un liela zaudējuma izjūta, un t.s. pēcaborta sindroms jeb PAS negribīgi tiek atzīts kā slimība un kas var sākties pat vairākus gadus pēc aborta, izpaužas kā nemiers bez redzama iemesla, neapmierinātība ar dzīvi, dzīves jēgas zudums, bezcerība un depresija. Tāpēc personas, kuras ilgā laika posmā producē garīgās un emocionālās veselības pasliktināšanos, atkarību veidošanos, dziļas komunikatīvas un seksuālas problēmas, atstās negatīvu ietekmi uz procesiem, kas veicina tautsaimniecības un sociālo attīstību.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Likumprojektam nebūs tiešas ietekmes uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Ir nepieciešami grozījumi Satversmē, Krimināllikumā, Seksuālās un reproduktīvās veselības likumā, Ārstniecības likumā.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai, ANO Starptautiskajam paktam par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, ANO konvencijai par bērnu tiesībām.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Konsultācijas notikušas ar tādām nevalstiskajām organizācijām kā biedrību „Krīzes grūtniecības centrs", asociāciju „Ģimene", kustību „Par dzīvību", misiju „Pakāpieni", fondu „Moral Revolution".

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Likuma izpilde tiks nodrošināta ar esošo institūciju palīdzību. Nav jārada jaunas institūcijas un netiek paplašinātas esošo institūciju funkcijas.